

Bíró József

JELENÜNK MÚLTJA

prózavers

Egyszer volt, hol nem volt, ... volt egyszer egy ... földrésznyi, ...
kényszer(ek) – szülte – állam – alak ’ulat. (**SZOVJET – ÚNIO**) - (**!**) -
 Ennek az érett – eper – színű – **IZÉnek** ... szép – számmal akadtak
 gyarmatai, - azaz, *ún.* - kommunista – csatlós – **testvér** –
 alárendeltjei. — Az **IZÉ** *pérvűj* – emberei, ... komisszárai ... és
 az **Ő** bizalmukat, ... hűségükkel – kiérdemelt gyarmati – vezetőik,
 ... **fejvadászok**, — százmiliók számára - (... *kiöltötték* ...) -
 kötelező – érvényel – parancsba – adták, - : ... a népeknek éjt – nappallá – téve,
 ... az „ **ITT A PIROS, HOL A PIROS ?** ” – elnevezésű, ... **jócskán**
túllihegett
 társasjátékot *hell játszaniuk* - (időtlen – időkbe – homályosuló – időkig) - .
 A játék elvi – tisztaságát, ideológiai – makulátlanságát, az **IZÉ** felségterületeire
 telepített katonai és civil, ... válogatott (**!**) – **IZÉ** – söpredék ellenőrzése alá
 utalta az **IZÉ** avatott *játékmestere*. — Ezen, jelentőségét – tekintve ...
 világtörténelminek *aposztrófáltatott* korszakban, — az országlásukat,
 hatalmukat méltán – féltő (**vörös**) kevesek, ... (**kisebbség**) _____ :
 ... a **TÚL** – (*sokat*) – **LÁTÓKAT**, a **VAKOKAT**, a **SZÍNVAKOKAT**,
 a **SZINTÉVESZTŐKET**, a **SÜKETEKET**, a **NAGYOTHALLÓKAT** ... és
 az egyéb **betegségekben** szenvedőket (... s a renitens, *visszaeső* –
 lábadozókat)
 ... / ... ; — ... *ad dies vitae* ... börtönökbe zárták ; ... / ... ; —
 szigorított – kényszermunka – táborkban kínozták ; ... éhezették ; ... verték ;
 ... / ... ; z á r t – intézetekbe *száműzték*, ... s nap’ – napi – akkurátus – ... –
 rendszerességgel elektromos árammal cirógattatták. - ... / ... / ... (**!**) -
 Azokat a szerencsétleneket, akik - *pechükre* - ezt a vegzatúrát is túléltek,
 ... nos, ... ezeket, ... — minden előzetes **hűhó** nélkül, ...
 - ... - _____ :
ÉLVE ELTEMETTÉK! (- **!** -) ... - (**!**) -
 - ... - : _____ :

Egyszer volt, hol nem volt, ... volt egyszer egy ... földrésznyi, ...
kényszer(ek) – szülte – állam – alak ’ulat. (**SZOVJET – ÚNIO**) - (**!**) -
 ... ahol, (*szint’ügy*) – ... –, **MINT TUDHATÓ**, - (**tudjuk**) - A (**feroz**) –
KOMMUNISTÁK ... EGYSZERŰ ... ELLENTMONDÁST – NEM – TÚRŐEN, ...
A VÉGTELENSÉGIG – PURITÁN, [- ... ha nem is főhajtás, ... *de* ...
 az igen – igen kevésszámú ... - *nek* ... -] ...
 - ... - _____ :
N E M T E L E N ... (...) – **L É N Y E K** .

A feltelen tömegszókrat

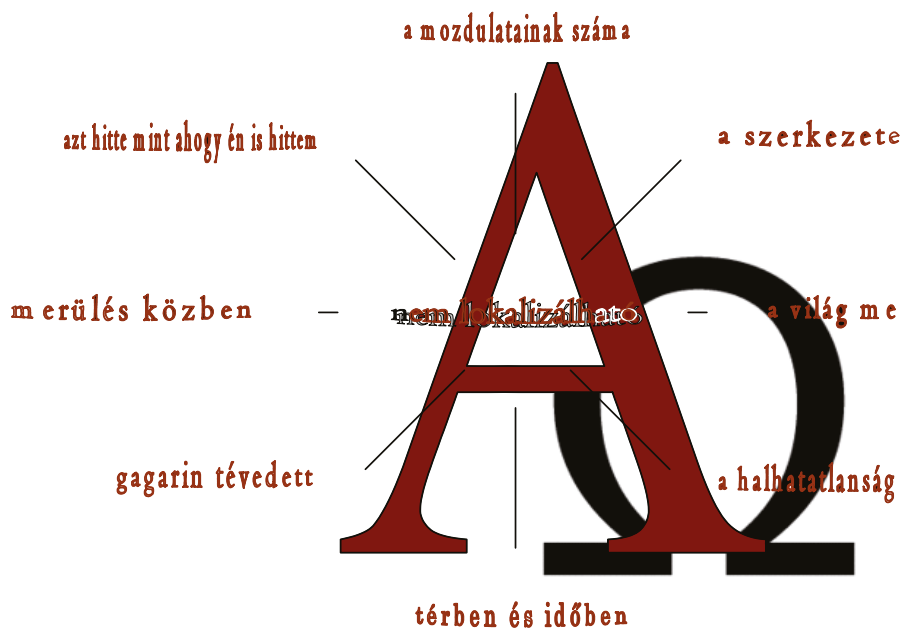
[- nehogy valaha is *termőre – fordulhassék* fölöttük a föld ! -]
d e r e k a s a n *meghűsülték,* – sóval hintették, – majd csapatosan,
 kaszárnya – parancsnokostul,
 – ... – vezérőrnagyostul – ... – ... – körbeállván, ... *lepisálták.*
 ... - (!) - ...

– ... – _____ :
 – (... a **TEREMTŐ** legnagyobb **szégyenére,** ... - *blama* - ...
 fájdalomra,
 ... s az emberi – lét – káprázat **Ö R Ö K Ö S (!) csúfjára** ...) –

Kelemen Erzsébet

Vendégszöveg

L. Simon Lászlónak
 (kelemen•kontra•anonim@kör-e-mail.hu)

Aknay Tibor

Festőangyal

Mihály, a festő ráérősen széthúzta a műterem kertre néző ablakát takaró függönyt, és kinézett a karcosodó novemberi korahajnalba. Még valamennyi csillag a helyén volt. A festő egész éjszaka dolgozott. Az állványon levő kép egy várost ábrázolt. A határozott, erős kontúrokkal festett házak háttérében feketéllett az égbolt. A festményen semmilyen fogódzó, a város a világ bármelyik pontján épülhetett volna. Igazából csak Mihály fejében létezett. A kép már évek óta készült, a festő hol elővette, hol elrakta, de sohasem fejezte be. Ha olykor látogatókat engedett magához, a Várost mindig arccal a falnak fordította. Egyszer valaki megkérdezte, miért csak a festmény hátoldala látható, de Mihály csak ennyit szólt:

- Mert nincs kész.
- És mikor fejezed be? – érdeklődött a vendég.

Mihály széttárta a kezét, majd a mennyezet felé mutatott, mintha azt jelezné, hogy az égiek kezében van a dolog. Valójában ő maga sem tudta, mi lesz a kép sorsa, de érezte, hogy valami nincs rendben. Egyszer túl zsúfoltnak találta a festményt, másszor levegősebbnek a kelleténél. A festő az évek múltával egyre kevesebb vendéget fogadott, igaz, őt se nagyon hívták sehova. Pályája kezdetén derűs, vidám témákat választott. Gyakran festett gyermekeket, leginkább Angelikát örökítette meg, hajdani élettársának kislányát, akivel kölcsönösen kedvelték egymást. Angelika, vagy ahogyan Mihály szólította, Kisangyal, egy márciusi reggelen, a nyitott kapun át kiszaladt a házból, egyenesen a túloldali buszmegállóba. Éppen átért, amikor a semmiből előbukkanó motoros már hiába fékezett. A festő a csattanásra kirohant az útra. Angelika még élt, amikor letérdelt melléje. Megpróbálta véres fejét felemelni az aszfaltról. Kezével támasztotta a gyermeket.

- Misi bácsi, nagyon haragszol?

Mihály szótlánul nézte a kislányt, nem volt ereje szólani. Csak ingatta a fejét.

- Akkor jó. Nekem most el kell mennem.
- Hová mennél? Megvárjuk az orvost.

Angelika alig észrevehetően mozdította meg a fejét az út menti nyárfa teteje irányába.

- Nem látod? Már várnak!

A férfi még mondott volna valamit, de a kislány szemének fénye, mint nyár végi mezeorraj hullott alá a múltba. Mihály karjába vette a gyermeket, majd a nyárfa csúcsára pillantott, de csak néhány madár keringett a magasban.

– Még csak négyéves volt! Miért?! – de a néptelen utca felett szálló kiáltásra senki sem válaszolt.

A műterem falára különös, táncoló alakokat rajzolt az úttest fölött imbolygó lámpa fénye, olykor egy-egy autó fényszórója vágott pillanatnyi rendet közöttük. Mihály kinyitotta a bukóablakot. Az éjszaka órái alatt felgyűlt meleg, a szinte tapintható pára feloldódott a fák köd- és zúzmarabundájában. A festő kimosta az ecseteket, gondosan visszacsavarta a festékes tubusok kupakjait. Úgy érezte, ha keveset is, de haladt előre. Kabátzsebéből cigarettát vett elő, rágyújtott. A füst ráérősen igyekezett a nyitott kisablak felé, ahonnan – váratlanul és megmagyarázhatatlanul – halk köhögés, inkább köhintés hallatszott, hasonló azokhoz a bocsánatot kérő, mentegetőző torokköszörülésekhez, amelyek akkor hagyják el az ember száját, amikor saját kicsinységét nem tudva más módon felmutatni, így fejezi ki pillanatnyi zavarodottságát. Mihály felkapta fejét a szokatlan hangra, majd az ablakhoz lépve próbált tájékozódni, de az utca néptelen volt, még a varjak is némán károgtak a nyárfasoron.

– Túl sokat dolgoztam – jegyezte meg magának a festő, nagy meglepéssel eresztve az első után egy újabb füstoszlopot, ám az alig hogy átbukott az ablakon, az előzőnél némileg hangosabb köhögés állta el az útját, és fordította vissza a műterembe, hogy a férfi szeme láttára, mint eltévedt dzsinn a palackba csusszanjon vissza a kezéből kieső cigarettába. Mihály remegő lábbal rogyott a műteremben található egyetlen székre. Mi történt vele? Első gondolata az volt, hogy időpontot kér a pszichiátrián. Biztos volt abban, hogy kézzel fogható oka lesz a jelenségnek, ha e pillanatban még idegenül áll is előtte.

Amint ott ült a széken, különös, kettős érzés töltötte el. A teste egyre erőtlenebb lett, ugyanakkor a gondolatai olyan kristálytisztákká és éleseké váltak, mint azelőtt még sohasem. Párhuzamosan látta élete eseményeit, az időn kívüliség megtapasztalásának élménye lenyűgözte, gúzsba kötötte.

– Ez volna a halál?

– Szó nincs róla – hallatszott az ablakpárkány felől, majd mintegy megerősítve az előzőt:

– Egyáltalán, szó sincs ilyesmiről, de ne hagyd el magad ennyire, mert így nem tudok veled beszélgetni.

A festő felnézett ültéből, de a bukóablakban csak a hajnali pára gomolygott. Nem látott senkit.

– Hol vagy? Mutasd magad!

Egészen halkán, már-már motyogva még annyit tett hozzá:

– Magammal társalgok. Mi jöhet még?

A műteremben valahol, de az is lehet hogy mindenütt, megmozdult a levegő. Mihályt alig hallható zene járta át, az érzékei által soha nem tapasztalt hangok a vérköreivel együtt rezegtek. Az ablakpárkány magasából egy ottfeljtett tollpihe indult el lassú keringőben lefelé, hogy legvégül a festő lába előtt pihenjen meg.

– Hunyd be a szemed, kérlek.

Mihály engedelmeskedett.

– Most már kinyithatod.

A festő előtt egy kislány állt, akinek a lába éppen csak érintette a padlót, és bőre olyan áttetsző volt, mint a legfinomabb pergamen, amire valaha is verseket írtak. A férfi lacsacsakán magához tért.

– Ki vagy te? Miért jöttél?

A kislány – illetve a jelenség – elmosolyodott.

– Angyal vagyok, de szólíthatsz Angyalkának, ha ez jobban megfelel.

Mihály lassan-lassan ocsúdott a különös helyzet okozta benuultságból. A megszólalásig még nem jutott el, de karja szinte észrevétlen nyílt az ölelésre.

– Angyalka? – de hát ez képtelenség! Most rögtön mondd meg, ki vagy! Valami illúzió?

A jelenség kacagott. Nem úgy, mint a közönséges halandók, hanem mintha millió és millió karcsú jégcsap töredezett volna le sorban egy végtelen hosszú ereszről.

– Misi bácsi, te nem hiszel nekem? No, várj csak!

A kislány a műteremablak felé nyújtotta jobbját. Az ablak eltűnt és az út túloldalán ott térdelt a festő, karján Angelikával. Mellettük még mindig forogtak a felborult motor kerekéi.

– Most már elhiszed, hogy engem látsz?

– Akkor sem értem. Ha valóság vagy, akkor ez ugyanaz a világ, amelyben eddig élttem, vagy egy másik?

– Ugyanaz, de nem ugyanúgy. Ti, azaz az emberek, hajlamosak vagytok úgy gondolkozni a világról, mintha az egy cipősdoboz lenne, amelyben az idő lépcsőfokain közlekednek a dolgok, de nem láttok ki a dobozból. Az emberek által ismert világban nincs jelen, csak múlt és jövő. A Te csontjaid elporlanak, amikor eljön az ideje, de én ugyanaz maradok. A mi világunkban ismeretlen a *volt* és a *lesz*. Minden van. Ha egy ük-ükunokád évszázadok multán találkozna velem, ahogyan most Te, én ugyanúgy négyéves lennék, mint akkor voltam, és most is vagyok.

Mihály felállt a székről, a kislány felé indult.

– Ne közelíts! Ha most megérintesz, soha többé nem látsz.

A festő megállt. Teste eleven kérdőjel volt egy racionális elmével felfoghatatlan társalgásban. Nem tudta, mit tegyen. Ha a jelenség valóban Angelika, akkor miért nem veheti karjába, miért nem ölelheti meg? Ki játszik vele?

– Misi bácsi, megcirógathatlak?

A férfi bólintott. Behunyta a szemét, és újra látta a régi Angelikát, és érezte arcán a pihefinom ujjakat. A lelke könnyű volt és szabad. Mihályt – sok évtized múltán először – eltöltötte a boldogság.

– Köszönöm, Angyalka. De még nem mondtad, miért jöttél.
– Pedig fontos megbízást kaptam Veled kapcsolatban. Be kell fejeznünk a festményedet. Már nekünk is feltűnt, mennyit bajlódsz vele.
– Nincs ihletem. Legszívesebben feketére mázolnám az egész vásznat, és kiraknám a ház elé, hadd verje az eső.

– Erről szó se essék! Mutasd csak ezt a Te városodat!

Nem volt mit tenni. A festő odalépett az állványhoz, megfordította a képet. A fekete utcán a sötét ablakú fehér házak, mint valamely ragadozó szájában a fogak sorakoztak, hogy felfalják az arra tévedő vándort.

– Tessék, itt van. Meggyőződhetsz róla: ezt a képet nem lehet, nem érdemes befejezni. Az is csoda, hogy eddig dolgoztam rajta. Holnap kidobom.

A jelenség ingatta a fejét.

– Misi bácsi, bízz bennem! Vedd elő a palettádat, nyomj vidám színeket rá, és kezdj dolgozni! Ne félj, majd én irányítalak. Engedd el magad!

A férfi úgy tett, ahogyan a kislány mondta. Festéket kent a palettára, belemártotta az ecsetet, és meghúzta az első vonást az éjfélete vásznon. Majd a másodikat és sorban a többit, egészen az utolsóig. Úgy érezte, a képpel együtt önmagát is, a maga lelkét is átfesti. Amikor befejezte, ránézett Angelikára.

– Így gondoltad?

– Pontosan így. Megszületett életed képe. Megérdemelted.

– Holnap áthívom a szomszédokat, hogy ők is lássák.

– Látni fogják és nemcsak ők. Mindenki. Az egész világból eljönnek majd, mert ez a kép boldoggá teszi azt, aki rátekint. De Te nem nyithatsz nekik ajtót. Nézz ki az ablakon, csak most hajnalodik.

A festő kérdően nézett Angelikára.

– Ez azt jelenti, hogy...?

– Megállt az időd. Most már megérinthetsz, hozzánk tartozol.

A férfi ekkor karjába vette a kislányt, aki úgy bújt meg ölelésében, mint azok, akik egy egész örökkévalóságot vártak erre. Az emberek pedig csodájára jártak a festménynek. Hosszú sorokban vártak türelmesen arra a néhány pillanatra, amit a kép előtt tölthettek, hogy azután abból éljenek a hátralévő életükben.